

Decizie de indexare a faptei de plagiat la poziția 00427 / 30.08.2019 și pentru admitere la publicare în volum tipărit

care se bazează pe:

A. Nota de constatare și confirmare a indiciilor de plagiat prin fișa suspiciunii inclusă în decizie.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion	
Opera suspicionată (OS)	Opera autentică (OA)
Suspicious work	Authentic work
OS	APAIDEAN, Vasile Ioan. Studiarea cărții românești din Transilvania în perioada interbelică. Colegiul de redacție: Claudiu ILAȘ, <i>director al Muzeului Național al Banatului</i> ; Dr. Alexandru SZENTMIKLOSI, <i>redactor șef</i> ; Dan Leopold CIOBOTARU, <i>secretar de redacție</i> ; dr. Valentin CEDICĂ, dr. Nicoleta DEMIAN, dr. Vasile DUDAȘ, Zoran MARCOV, Conf. univ. dr. Hedy M-KISS, Dan Octavian PAUL, dr. Călin TIMOC; Prof. emerit dr. Doina BENEĂ, Prof. univ. dr. Sabin Adrian LUCA, Prof. dr. John Michael O'SHEA, Prof. emerit dr. Ioan PISO, Prof. dr. Wolfram SCHIER, dr. Dumitru ȚEICU, <i>membri. Analele Banatului. XXV. Timișoara: Muzeul Național al Banatului. 2017. pp. 297-305.</i>
OA	OROS, Ioan. Istoriografia asupra cărții românești din Transilvania, în perioada interbelică. <i>Sargetia. XXXIV, Deva. 2006. pp. 661-672. Disponibil la: http://www.anuarulsargetia.ro/anuarul-sargetia-xxxiv.</i>
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion	
P01:	p.297:01 – p.305:00
	p.661:01 – p.672:00
Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at www.plagiate.ro	

Notă: Prin „p.72:00” se înțelege paragraful care se termină la finele pag.72. Notația „p.00:00” semnifică până la ultima pagină a capitolului curent, în întregime de la punctul inițial al preluării.

Note: By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.

B. Fișa de argumentare a calificării de plagiat alăturată, fișă care la rândul său este parte a deciziei.

Echipea Indexului Operelor Plagiate în România

Fișa de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
2.	Preluarea a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
3.	Preluarea identică a unor figuri (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
4.	Preluarea identică a unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	
7.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
8.	Preluarea identică de figuri sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	
12.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefețe care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	

Alte argumente particulare: a) Prelucrările de poze nu indică sursa, locul unde se află, autorul real sau posibil.

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiatul este definit prin textul legii¹.

„...plagiatul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la operele originale...”.

Tehnic, plagiatul are la bază conceptul de **piesă de creație** care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raționament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiate sau suspionate de plagiat³:

„...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspionată de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:

- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspionate.
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definită.
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspionată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printr-o citare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică.
- v) Simpla menționare a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii preluării nu este de natură să evite punerea în discuție a suspiciunii de plagiat.
- vi) Piese de creație preluate din opera autentică se utilizează la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspionate prin poziția sa explicită.
- vii) În opera suspionată se identifică un fir sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă aceleași premise cu aceleași concluzii ca în opera autentică...”

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. Ghid de acțiune împotriva plagiatului: bună-conduită, prevenire, combatere. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. Prevenitor de plagiat. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

MUZEUL NAȚIONAL AL BANATULUI

ANALELE BANATULUI

Serie nouă

**ARHEOLOGIE
ISTORIE**

XXV

2017

EDITURA MEGA
Cluj-Napoca, 2017

Colegiul de redacție:

Claudiu ILAȘ, *director al Muzeului Național al Banatului*

Dr. Alexandru SZENTMIKLOSI, *redactor șef*

Dan Leopold CIOBOTARU, *secretar de redacție*

Dr. Valentin CEDICĂ, dr. Nicoleta DEMIAN, dr. Vasile DUDAȘ, Zoran MARCOV, Conf. univ. dr. Hedy M-KISS, Dan Octavian PAUL, dr. Călin TIMOC, *membri*

Prof. emerit dr. Doina BENEĂ, Prof. univ. dr. Sabin Adrian LUCA, Prof. dr. John Michael O`SHEA, Prof. emerit dr. Ioan Piso, Prof. dr. Wolfram SCHIER, dr. Dumitru Țeicu, *membri în Consiliul Științific al anuarului Analele Banatului*

Vigneta copertei: Wiliam Vastag †

Analele Banatului, serie nouă, continuă publicațiile anterioare ale Muzeului Banatului din Timișoara:

Történelmi és Régészeti Értesítő, 1872–1918

Gemina, 1923

Analele Banatului, 1928–1931

Tibiscus, 1971–1979

Orice corespondență se va adresa
Muzeului Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Please send any mail to
Muzeul Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Tout correspondance sera envoyée à l'adresse:
Muzeul Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Richten Sie bitte jedwelche Korrespondenz an die Adresse:
Muzeul Banatului, Piața Huniade nr. 1, RO–300002 Timișoara,
e-mail: analelebanatului@yahoo.com

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine în exclusivitate autorilor.

ISSN 1221–678X

Editura MEGA | www.edituramega.ro
e-mail: mega@edituramega.ro

STUDIAREA CĂRȚII ROMÂNEȘTI DIN TRANSILVANIA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Vasile Ioan Apahidean*

*Cuvinte cheie: Transilvania, carte românească veche, interbelic.
Mots cle: Transylvanie, ancien livre roumain, l'entre-deux-guerres*

L'étude du livre roumain de Transylvanie pendant l'entre – deux-guerres (Résumé)

L'auteur essaie de surprendre les contributions historiographiques sur l'ancien livre roumain de Transylvanie, réalisées par les représentants d'écoles historiographiques de Cluj, Sibiu et Blaj (universitaire, bibliologique, philologique et ecclésiastique) et des principaux savants étrangers roumainistes (E. Picot, C. Tagliavini et A. Veress) pendant l'entre-deux-guerres. Tout en cet intervalle est finalisée l'oeuvre monumentale Bibliografia românească veche (la „Bibliographie roumaine ancienne”).

După Marea Unire, pe fundalul complexității problemelor societății românești, în confruntările ideologice privind problema națiunii și clarificarea căilor de dezvoltare viitoare a României, se înregistrează succese în consolidarea economică a țării, pe de o parte, iar pe de alta, unele schimbări considerabile în peisajul politic, acestea constând, în principal, în dispariția unor partide „istorice” (Partidul Conservator) sau crearea unei noi forțe politice, alături de cea a Partidului Liberal, în urma fuzionării Partidului Țărănesc cu Partidul Național din Transilvania. Tot în acea perioadă are loc un amplu proces de unificare a structurilor instituționale; sub raport cultural, la Cluj sunt întemeiate „Universitatea Daciei Superioare” (1919) și „Institutul de Istorie Națională” (1920), înfățișându-se cu reviste proprii, ca prestigioasa „Anuarul Institutului de Istorie Națională” (1921) și „Revue de Transylvanie” (1934), patronată de ASTRA. Alături de acestea, tot aici vor lua ființă și alte instituții de importanță națională, precum: Institutul de Istorie Universală (1925), Institutul de Studii Clasice (1927) și Muzeul Limbii Române (1919), fiecare cu reviste proprii¹. Pe plan extern se intensifică relațiile culturale, înființându-se cele două „Școli române” din Franța (Fontenay-aux-Roses) și Italia (Roma). Noua „fizionomie” a țării

generează un nou cadru de evoluție pentru istoriografia națională, ca, de altfel, pentru întreaga cultură românească, deschizând noi dimensiuni și perspective spre istoriografia europeană².

Noul spirit critic și direcțiile istoriografice promovate prin cursurile inaugurale. Istoricii ardeleni. În perioada interbelică, peisajul istoriografic românesc este dominat de figura prodigioasă a lui Nicolae Iorga, care, deși părăsește treptat concepția și metoda pozitivist-critică a „Școlii vechi de istorie” germane, apropiindu-se tot mai mult de concepția și principiile „Școlii Analelor” franceze – care, la vremea respectivă, reprezenta „cea mai modernă orientare a istoriografiei europene”³, acesta este dezavuat și considerat, mai departe, romantic și tradiționalist, de către câțiva dintre discipolii săi (C. C. Giurescu, P. P. Panaitescu, G. I. Brătianu ș.a.), grupați în jurul Revistei Istorice Române (1931), prin care promovează așa-numita „noua școală de istorie”⁴. „Școala istorică de la Cluj”⁵ debutează programatic odată cu inaugurarea

* Universitatea Babeș Bolyai, Str. M. Kogălniceanu nr. 11, Cluj-Napoca. E-mail: viapahidean@yahoo.com

¹ Acestea sunt *Mélanges d'Histoire Générale, Anuarul Institutului de Studii Clasice și Dacoromania*.

² Despre aspectele generale ale perioadei, vezi la: P. Teodor, Noi orientări în istoriografia română în deceniul trei al secolului XX, în *Studia. Historia*, 26, nr. 2 (1981), 46–62; V. Curticăpeanu, *op. cit.*, 114–119; L. Boia, *op. cit.*, București (1976), 231–235.

³ V. Curticăpeanu, *op. cit.*, 115.

⁴ *Ibidem*, 118.

⁵ O prezentare sintetică vezi la Șt. Pascu, L'ocole historique de Cluj pendant l'entre-deux-guerres, în L. Boia (sous la direction de), *Études d'historiographie*, Bucarest, Université de Bucarest (1985), 217–226.

învățământului istoric românesc la Universitatea Daciei Superioare, prin lecția de deschidere a cursului de Istorie veche a românilor de către Alexandru Lapedatu, intitulată *Nouă împrejurări de dezvoltare ale istoriografiei naționale*⁶, unde, printre altele, își manifesta încrederea în importanța pe care o vor avea instituțiile de învățământ superior în „dezvoltarea viitoare a istoriografiei române de dincoace de Carpați”⁷. Alexandru Lapedatu este nu numai un creator de școală istorică, ci și un precursor al cercetărilor de istoria istoriografiei, preocupat de „noile împrejurări de dezvoltare a istoriografiei naționale” sau de „istoria ardeleană română în legătură cu desfășurarea vieții politice din Transilvania”⁸.

Alt strateg al „Școlii istorice de la Cluj”, Ioan Lupaș, cel care vorbise, în 1920, despre Individualitatea istorică a Transilvaniei⁹, este cel dintâi istoric român care atrage atenția asupra complexității problematicei pe care o ridică istoriografia transilvană, începând chiar cu definirea acesteia ca noțiune¹⁰. Învățăutul istoric, în lecția de deschidere a cursului de Istoria Românilor la Universitatea din Cluj, refugiată vremelnice la Sibiu, ținută la 18 noiembrie 1940, specificând, mai întâi, ce se înțelege îndeobște prin istoriografie „moldovănească” sau „munteană”, subliniază faptul că, în afară de cele trei istoriografii diferite, scrise în limbile de circulație din Transilvania (maghiara, germană și română), „mai există una tot atât de importantă și poate chiar mai respectabilă prin vechimea ei, databilă din veacul al XIII-lea și al XIV-lea: istoriografia transilvană scrisă latinește”¹¹.

Ca atare, într-o definiție completă a istoriografiei transilvane va trebui ținut cont – scrie I. Lupaș – de faptul că: „în cuprinsul ei se împletesc, – întregindu-se, uneori, contraziindu-se, altă dată – patru literaturi istorice: 1. cea mai veche în limba latină, până în veacul al XVIII-lea; 2. cea germană din veacurile XVI–XX; 3. cea maghiară și 4. cea română cu aproximativ aceeași întindere seculară”; de unde, spune în continuare același istoric, și necesitatea cunoașterii celor patru limbi în abordarea

calificată a chestiunilor și izvoarelor istorice proprii Transilvaniei¹².

Prin lecțiile ținute de istoricii clujeni Al. Lapedatu și Ioan Lupaș, cu prilejul inaugurării celor două catedre de Istoria Românilor, adevărate platforme-program ale istoriografiei naționale, nu numai că s-a arătat stadiul la care se afla istoriografia ardeleană la 1919, dar s-a precizat totodată „metoda și cadrul cercetărilor ce urmau să se facă la nou înființata Universitate”¹³, prefigurându-se direcțiile și orientările viitoare de dezvoltare a producției istoriografice, în care istoriografia culturii își va găsi locul binemeritat. Contribuțiile ardelene în istoriografia cărții nu vor pregeta să vină doar dinspre istoriografia propriu-zisă, ci și dinspre filologie și bibliologie, după cum vom vedea în continuare.

Școala bibliografică clujeană și istoriografia cărții. Ca urmare a specializării tot mai profunde a științei, noile tendințe ale cercetării științifice din această perioadă converg tot mai mult spre tratarea monografică a problemelor, ceea ce impune imperios munca „în colaborare”, ca o „condiție sine qua non a oricărei opere de mari proporții”, în fața palidei inițiative individuale. Asupra acestui fapt atrăgea atenția și istoricul C. C. Giurescu, cu prilejul prelegerii inaugurale a conferinței de Istorie Modernă a Românilor, ținută la Universitatea din București (4 februarie 1926), prelegere intitulată *Considerații asupra Istoriografiei Românești în ultimii douăzeci de ani*¹⁴. De aici, necesitatea repertoriizării complete a materialelor publicate, care va crea „monografii temeinice, rezumând toate cunoștințele dintr-un moment dat asupra unei chestiuni”¹⁵.

O astfel de direcție a „noului spirit critic” va prinde roade mai întâi prin Școala bibliografică clujeană¹⁶, devenită model, nu numai pe țară, prin activitatea prodigioasă, care a cultivat, la înalt nivel

¹² *Ibidem.*

¹³ I. Moga, Contribuția membrilor Institutului de Istorie Națională la istoriografia română în primul sfert de veac (1920–1945), în *Institutului de Istorie Națională din Cluj-Sibiu 1920–1945. Activitatea științifică prezentată în ședința comemorativă din 4 februarie 1945*, Sibiu, Tipografia „Cartea Românească din Cluj” (1945), 13.

¹⁴ Constantin C. Giurescu, *Considerații asupra Istoriografiei Românești în ultimii douăzeci de ani*. Extras din „Revista Istorică”, anul XII, No. 7–9, Iulie-Septembrie 1926, Vălenii-de-Munte (1926), 34–35.

¹⁵ *Ibidem*, 36–37.

¹⁶ Șt. Pascu, Începuturile bibliologiei și biblioteconomiei la Universitatea din Cluj, în *Biblioteca și Cercetarea*, IV, Cluj-Napoca (1980), III-IX; N. Edroiu, *Ioachim Crăciun și bibliologia românească*, [Studiu și bibliografia operei de...], Cluj-Napoca, Editura „PHILOBIBLON” a BCU (1994).

⁶ Alex. Lapedatu, *Nouă împrejurări de dezvoltare ale istoriografiei naționale* /.../ ținută în 6 Nov. 1919, în *AIIIN*, 1921–1922, I, 1–18. *Apud Alma Mater Napocensis. Idealul universității moderne*, Cluj-Napoca, (1994), 74–90.

⁷ *Ibidem*, 74.

⁸ P. Teodor, Alexandru Lapedatu istoric al istoriografiei, în *Istoria ca lectură a lumii. Profesorului Alexandru Zub la împlinirea vârstei de 60 de ani*, Iași (1994), 632–633.

⁹ I. Lupaș, *Scrisori alese I*, Cluj-Napoca (1977), 39–53.

¹⁰ I. Lupaș, Probleme de istoriografie transilvană, în *Studii istorice*, V, Sibiu-Cluj (1945–1946), 28.

¹¹ *Ibidem*, 29.